

vyššího vojenského soudu generála Plzáka, zástupců četných úřadů, soudů a spolků a za hojně účasti z kruhů soudců občanských i vojenských, státních zástupců, advokátů atd. Schůzi zahájil universitní profesor Dr. Miříčka nastívil vznik společnosti, ke které se přihlásilo dosud přes 450 členů. Po zprávě univ. prof. Dra Miloty o cílech společnosti byly schváleny stanovy a zvolen výbor. Za předsedu zvolen univ. prof. Dr. Miříčka, za místopředsedy gen. adv. Vilém Herrnritt a advokát Dr. A. Schauer, hlavním tajemníkem univ. prof. Dr. A. Milota, tajemníky min. taj. Dr. O. Scholz a soukr. doc. Dr. J. Stránský. Do výboru pak adv. Dr. V. Bouček, univ. prof. Dr. J. Kallab, vrch. stát. zástupce A. Kissich, posl. Dr. L. Medvecký, generál J. Plzák a pres. Dr. J. Vondráček. Členský příspěvek stanoven na 20 Kč ročně. Usneseno navázati co nejužší styky s »Association internationale de droit pénal« v Paříži a vydávati Věstník, který by mohl býti časem rozšířen na časopis pro trestní právo.

Plná moc dľa predpisov sovietských republík. Splnomocnené zastupiteľstvo Sväzu Sovietskych Soc. Republík v Československu v Prahe upozornilo obch. komoru v Bratislave, že občania Republiky Československej predkladajú cieľom legalizácie plné moci nezodpovedajúce súdному sriadeniu Sväzu Sovietskych Sociál. Republík. V dôsledku toho zaslalo šhora uvedené zastupiteľstvo obchodnej komore cieľom usnadnenia legalizácie plných moci a dokumentov čs. občanov pre úrady S. S. S. R. tri vzorce plných moci, schválených Ludovým komisariátom Spravedlnosti, ktoré v prípade potreby možno si u menovanej komory opísať s odvolaním na čís. j. 16.456/24.

Nový občanský zákoník pro RČS. Práce na novém občanském zákoníku pro RČS. pokročily tou měrou, že ministerstvo spravedlnosti hodlá přikročiti na podzim tohoto roku za součinnosti pp. universitních profesorů Drů Kafky, Krčmáře, Stiebera, Svobody a Weisse k superrevisi, jejíž úkolem bude zpracovati elaboráty jednotlivých subkomitétů v jednotný celek, při čemž bude přihlížeti i k posudkům, jichž se dostalo návrhům dosud uveřejněným. Ministerstvo spravedlnosti obrací se proto opětně na veřejnost s výzvou, aby s ním sděleny byly podněty, týkající se otázek, upravených v občanském zákoníku a v elaborátech subkomitétů řešených. (Elaboráty tyto lze objednat v prezidiální kanceláři ministerstva spravedlnosti.)

Literatura.

Obecné sriadenie na Slovensku. Na základe uh. zákona XXII, z r. 1886 doplněného zákonmi československými a příslušnou judikaturou.

Příručku sestavil Dr. Otto Rosenauer, ministerský tajemník u ministerstva s plnou mocou pro správu Slovenska.

II. vydanie 1924, str. 485. Cena 58 Kč. Nákladem vlastným.

V naší republice platí čtvero všeobecné zřízení obecní (pro Čechy, Moravu, Slezsko, Slovensko s Podkarpatskou Rusí) a nad to zvláštní zřízení obecní, vydané pro jednotlivá (10) města statutární v zemích historických. Všeobecná zřízení obecní v zemích historických jsou takměř shodná, opírajíce se o říšský zákon obecní z r. 1862. Větší rozdíly jsou mezi městy statutárními. Rovněž zřízení obecní na Slovensku se dosti liší od typů v zemích historických.

Snahy o jednotnou úpravu obecního zřízení v celé republice neměly dosud úspěchu a byly upravovány spíše jen jednotlivé části obecních zřízení, zejména volební řád do obcí a finanční právo obecní, slučování obcí a p.

Není divu, že takovéto částečné úpravy bylo mnohdy nesnadno zapnouti do systému platných obecních zřízení a že vycházely tu při výkladu značně pochybnosti. To zejména platí o slovenském zřízení obecním v čas převratu platném (zák. čl. XXII: 86).

Byla proto velmi živá potřeba po vydání obecního zřízení na Slovensku, tak jak nyní platí po všech změnách a doplňcích, provedených zákonodárstvím republikánským. Praxe německá zmocňuje v takových případech ministerstvo, aby nařízením vydalo nové znění zákona, který byl četnějšími dodatky již novelisován a jest nepřehledný a způsob ten nutno z důvodu bezpečnosti právní jen schvalovati. V naší republice bohužel se tak neděje a ponechává se soukromé iniciativě a literatuře, aby vypracovala pravý text zákona často doplňovaného a měněného.

Pokud jde o obecní zřízení uherské, vykonal tuto nesnadnou práci autor ministerský tajemník a to celkem se zdarem.

Za základ byl položen slovenský text obecního zřízení, jak byl sdělán ještě za uherského režimu, ale bylo by bývalo ještě účelnější, text ten zrevizovati vzhledem k pokroku jazyka slovenského a tvořící se jednotné vědecké terminologii československé.

K textu zákona byly celkem všude na vhodných místech otištěny nové zákony, nařízení a předpisy text doplňující a měnící. Doporučovalo se také uváděti z republikánských zákonů, kdy na Slovensku nabyly účinnosti. (Sr. na př. ohledně Bratislavy a Košic zákon čís. 243/22 nabyly účinnosti 30. XI. 1922, nařízení 275/22 dnem 30. IX. 22.) Cenné jsou i otisky četných nařízení a výnosů ministerstva s plnou mocí, ježto mohou býti pokládány za projev úřední praxe nejv. úřadu správního na Slovensku. I výběr z judikatury nejv. spr. soudu jest hojný.

Jak výše uvedeno, působí výklad nyní platného zřízení obecního značné obtíže a jest proto vysvětlitelno, že v některých otázkách se mohou názory rozcházet. Tak na př. uvádím toto: Slovenské obecní zřízení rozeznává v § 1. velké obce, malé obce, města s regulovaným magistrátem, v komentáři však se velké a malé obce slučují v jedinou kategorii obcí, poněvadž rozdíl mezi velkými a malými obcemi už nejestvuje (str. 10.).

Poměr soudu, rozdíl mezi velkými a malými obcemi se sice zeslabil, ale zrušen nebyl, on má i nadále značný význam (na př. X. oddíl obec, zřízení). Rovněž bylo třeba podotknouti, že podle tak zv. slovenské novely obecní může být utvořena z nova kategorie obcí, totiž města s rozšířenou působností; § 2. přece liší jasně samostatnou působnost (v níž obce vyřizují samostatně své vnitřní věci) a přenesenou působnost (provádění správy státní a župní neb jiné). Proč tato přenesená působnost byla v přehledu vynechána, není mi jasno.

K § 15. bylo dobře uvést na př. základní ustanovení prov. nařízení k zakl. čl. V : 1903, vydaného pod čís. 90.000/1903.

K § 22. bylo vhodné uvést aspoň základní materiální předpisy, kterými agenda tam uvedená jest upravena. Patrně nedopatřením bylo vynecháno policii veřejných míst (Platzpolizei).

Komentář pokládá ustanovení § 24. lit. a) až c) a lit. e) za zrušené ustanovením bodu 8 k § 57. prov. nař. čís. 143/1922.

Nehledíc k čl. VIII : 1912, jest dle bodu toho však zrušen § 24. až 26. jen potud, »pokud se vztahují na finanční hospodářství obcí«. Vzhledem k tomu jest pochybno, zda zrušeno bylo i ustanovení lit. e) »o zřizování významných veřejných děl«. (§ 24. zák. čís. 329/21 má ráz formálně právní.)

Prvá věta § 32. nesporně platí a patrně i § 54.

V § 55. nebylo znění § 65. volebního řádu obecního přesně uvedeno.

Odst. 3. a 4. § 57. byl nahrazen § 5. obec. novely čís. 253/22.

§ 64. zajisté platí, pokud nejde o město s regulovaným magistrátem.

Poslední odstavec § 65. není správně přeložen.

§ 69. odst. 2. byl nahrazen § 10. voleb. řádu.

§ 71. pozbyl platnosti vzhledem k § 8. voleb. řádu.

U § 81. byl vynechán konec.

Odstavec 3. § 89. platí i nadále.

Finanční hospodářství obecní bylo upraveno zákonem 329/21 a prov. nař. 143/22, ale jest pochybno, zda způsobem vyčerpávajícím; to má zejména

význam pro další platnost § 109 vedle § 17. fin. novelly. § 160. po nař. soudu vůbec pozbyl platnosti § 23. slovenské novelly.

Bylo proto účelno, aby byl původní text obec. zřízení, jak tu platil v čas převratu, vždy uveden, aby bylo lze posouditi, zda změny autorem provedené jsou novým zákonodárstvím odůvodněny.

Jinak nutno uznati, že kniha jest záslužnou prací, jak také vytkl v úvodě, kterým ji doprovodil, ministr s plnou mocí Dr. Kállay. L.

JUDr. Václav Hora: Československé civilní právo processní. Díl III. Opravné prostředky a zvláštní způsoby řízení. V Praze 1924. str. 276. v komisi spolku čsl. právníků »Všehrd« v Praze.

Tímto dílem III. ukončen jest podrobný výklad československého řízení soudního, t. j. řízení soudního, platného i v zemích historických i na Slovensku a Podkarpatské Rusi (I. díl z r. 1922 pojednával o organisaci a příslušnosti soudní, II. díl z r. 1923 o řízení před soudy prvé stolice).

Dílo prof. Hory jest velmi záslužné a pro naši pravovědu i praksi vysoce významné; ono spracovává celé řízení soudní, v naší republice platné, methodou vědeckou a soustavně (uherské právo v tom rozsahu u nás vůbec poprvé); při tom stále srovnává obojí právo a tak přímo názorně ukazuje, které právo v konstrukci svojí i praktickými důsledky jest výhodnější; tak stává se nezbytným podkladem pro unifikaci civilního procesu.

Díl III., jednající o opravných prostředcích, skystal výkladu veliké obtíže tím, že obojí právo se v tomto oboru zásadně od sebe liší. Autor proto vhodně výkladem o jednotlivých opravných prostředcích předeslal všeobecnou část o otázkách všem opravným prostředkům společných.

Na konci knihy jsou připojeny doplňky k dílu I. až III. dle stavu ze září 1924 a pak věcný rejstřík ke všem knihám.

Celé 3 svazkové dílo jest dovedeno na nejnovější stav zákonodárství a jest tak neocenitelným pramenem studia pro všechny, kdož se civilním processem v theorii i praxi zajímají. L.

Dr. Otakar Klapka: Obecní ústavy a podniky. 1924. str. 65.

Obecní zřízení zemí historických mluví na mnoha místech o obecních ústavech, podnicích a fondech; rozeznávání to nabylo důležitého významu ve finanční novelle obecní z r. 1921. Autor, tajemník Svazu českých okresů, ve svrchu uvedené studii pokusil se na základě bohaté judikatury správního soudu a základních dat literatury stanoviti, co dle práva platného jest ústavem obecním, co obecním podnikem a jaké zásady platí o zřizování a provozu i organismu obecních podnikův. Na konci připojuje autor výklady o právním postavení obecních podniků v cizině a o obecním podniku jako činiteli národohospodářském.

Práce jest dobrým příspěvkem k zpracování obecního zřízení a zasluhuje plné pozornosti. L.

VII. ročník »Zpráv veřejné služby technické« v právě vydaném 1. čísle obsahuje řadu zajímavých pojednání z oboru veřejné služby technické.

Ministr veřejných prací Antonín Srb a poukazuje ve svém úvodním článku na výsledky činnosti ministerstva veřejných prací a konstatuje význam práce techniků při vybudování hospodářských základů našeho státu.

O silničních stavbách provedených roku 1924 píše vrchní stavební rada Ing. Bayer. V článku »Československá státní mincovna v Kremnici«, doprovázeném fotografickým pohledem na Kremnici s mincovnou a fotografiemi redukčního, průstrižného a razícího stroje, uvádí ministerstvo financí data o výkonnosti mincovny.

V článku odborového přednosty Ing. a JUDra J. Fischera »Uhelný průmysl a vývoz a dovoz uhlí v Československé republice« jest v přehledných tabulkách sestavena výroba hnědého a kamenného uhlí za listopad 1924 a uvedeno, že od 1. ledna do konce listopadu 1924 bylo vyrobeno

13,125.923 tun kamenného a 18,701.439 tun hnědého uhlí, tedy výroba značně vyšší proti stejnému období roku 1923.

Mezi pracemi původními jest uveřejněn článek prof. Dra Zavadila »Stanovení průtoku krátkým potrubím« a další článek ministerského rady Dra techn. J. Nováka »Přestavba železničního viaduktu u stanice Stránon—Krnso na trati Praha—Turnov«, doprovázený fotografiemi a výkresy. V článku Ing. Dra J. Horáka, odborového přednosty v ministerstvu zemědělství, »Dosavadní rozvoj a další program melioračních prací v Československé republice« jsou velmi zajímavá data o melioračních úpravách vodních toků v jednotlivých čl. zemích, dále o zahrazovacích pracích na bystřinách, o plošných melioracích.

Vedle těchto článků obsahuje 1. číslo »Hlídku mostní«, »Hlídku technických časopisů« a různé drobné zprávy.

»Zprávy veřejné služby technické« vycházejí pravidelně 1. a 15. každého měsíce a přinášejí rozpisy ofertních řízení o státních dodávkách a pracích, jakož i výsledky ofertních řízení. Časopis možno předplatit u nakladatelství Šolc a Šimáček v Praze-II., Jerusalemská ul. 11.

Roční předplatné je 120.— Kč (s poštovným o Kč 2.40 více). Úředníci státní, státních drah a státních podniků platí snížené předplatné půlletně 35 Kč (s poštovným Kč 1.40 více).

Státné občianstvo a domovské právo na Slovensku. Napísal František Kaiser, ministerský tajomník ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska v Bratislave. Str. 136. Cena 25 Kč. Nákladom vlastným.

Úprava státního občianství v naší republice zakládá se na § 4. ústavní listiny, na ústavním zákoně ze dne 9. IV. 1920 čís. 236 a na předpisech, jež v Rakousku a Uhersku dne 28. XI. 1918 o státním občianství platily a na smlouvách s cizími státy (dosud s Německem a Rakouskem) ku provedení ústavního zákona o státním občianství uzavřených.

Úprava dosavadní jest dosti nepřehledná, vzbuzuje leckde pochybnosti a není proto divu, že se stala předmětem četného vědeckého zpracování. (Uvádím na př. knihu Bauera a Nováka [1921], Žlábka a Vernerá [1923], Brizského [1923], Vichnera [1924]). Poněvadž právě to v naší republice, mimo Hlučínsko, opírá se o domovské právo, nutno při výkladech státního občianství přihlížeti i k předpisům o domovském právu. Pramenů právních jest tedy dosti mnoho.

Svrchu uvedená kniha Kaiserova obsahuje 3 části:

»1. Předpisy zákonov a nariadení, komentované nálezmi Najvyššieho správneho súdu,

2. výklad zákonov,

3. formuláre žiadostí.«

a přihlíží v prvé řadě k Slovensku, tedy zejména k čl. 1 : 79 pokud jde o státní občianství a čl. XX : 1886, pokud jde o právo domovské.

V nauce o právu domovském stojí kniha již na názoru Nejv. spr. soudu, projeveném v nálezu čís. 16.455/23 o § 10. domovského práva, ale uvádí i po mém soudu přesvědčivé výklady Dr. Déryera o tom, že § 10. však se myslí přímé nabytí domovského práva 4 letým pobytem.

Dle práva nyní platného a vzhledem k názoru správního soudu nabyvá se domovského práva způsobem původním jen v v ý s l o v n ý m u d ě l e n í m.

Na toto událení však mají určité osoby právní nárok a to do 16. VII. 1920, splnily-li do té doby podmínky buď § 10. (4letý pobyt), buď § 11. (2letý pobyt), do 10. VII. 1920 jen splnily-li podmínky zákona ze dne 5. XII. 1896, č. 222. ř. z.

Kniha sleduje hlavně účely praktické, a účelu toho plně dosáhne. L.